

UDERZENIE W ENERGETYKĘ WIATROWĄ HAMUJE ROZWÓJ CAŁEJ BRANŻY OZE [RAPORT]

Kilka dni temu został udostępniony opinii publicznej raport pt. „Studium barier administracyjnych i proceduralnych w rozwoju OZE na obszarach wiejskich”. Wśród najważniejszych ograniczeń autorzy wskazują kwestie prawno-administracyjne (m.in. ustawa odległościowa), polityczne oraz związane z rolą samorządów w procesach inwestycyjnych.

Raport był dyskutowany podczas konferencji „Pokonywanie barier administracyjnych w rozwoju mikroźródeł energii odnawialnej jako podstawy energetyki obywatelskiej – doświadczenia w Polsce i w Unii Europejskiej”, która odbyła się w Centrum Współpracy Międzynarodowej w Grodnie k. Międzyzdrojów.

W konferencji wzięli udział między innymi: Miguel Arias Cañete – Komisarz UE ds. Polityki Klimatycznej i Energetycznej, Krzysztof Tchórzewski – minister energii, Andrzej Piotrowski – wiceminister energii, Krzysztof Jurgiel – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz prof. dr hab. Jerzy Buzek – przewodniczący Komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii Parlamentu Europejskiego.

W raporcie możemy przeczytać o uwarunkowaniach rozwoju OZE, takich jak: bezpieczeństwo, ekonomia, ekologia, regulacje, trendy globalne i europejskie, ewolucja polskiej polityki energetycznej w odniesieniu do OZE, wsparcie dla mikroinstalacji, koncepcja klastrów energii i spółdzielni energetycznych. Omówiono także bariery rozwoju OZE z perspektywy: gmin, mieszkańców wsi, ekspertów rynku OZE oraz ryzyka w polityce publicznej. W badaniu zastosowano szereg metod - od analizy regulacyjnej, poprzez wywiady pogłębione, aż do badań opinii publicznej. Na podstawie badania autorzy sformułowali następujące wnioski.

Po pierwsze, na rozwój OZE na obszarach wiejskich i rozwiązywanie problemów strukturalnych polskiej wsi, składać mogą się zarówno inwestycje indywidualnych rolników w mikroinstalacje, jak i inwestycje w mikro, małe i pozostałe instalacje OZE realizowane przez różne grupy inwestorów. Szczególną rolę odegrać może zawiązywanie spółdzielni energetycznych i klastrów energii. Brakuje jednak polskich doświadczeń i sprawdzonych modeli tego rodzaju współpracy.

Po drugie, z perspektywy rolników, przedsiębiorców inwestujących na obszarach wiejskich, a także środowisk eksperckich kluczowe są dwie grupy barier: prawno-administracyjne oraz ekonomiczne.

Po trzecie, występująca w ostatnich latach wysoka zmienność środowiska regulacyjnego i inwestycyjnego wpływa istotnie na niskie poczucie bezpieczeństwa i poziom zaufania inwestorów, co do stabilności reżimu inwestycyjnego w sektorze OZE. Jest to kluczowa bariera rozwojowa na obszarach wiejskich.

Po czwarte, wprowadzenie tzw. ustawy odległościowej, która de facto wstrzymała realizację inwestycji w elektrownie wiatrowe, jest podawane za przykład działań władzy, które może być przeniesione na

inne technologie OZE. Potęguje to obawy i zwiększa ryzyko inwestycyjne w rozwoju OZE na obszarach wiejskich.

Po piąte, z perspektywy potencjalnych prosumentów na obszarach wiejskich regulacje nie są przejrzyste, brakuje jasnej wykładni i dostępu do informacji, w co i jak inwestować. Dominuje niezrozumienie obecnego mechanizmu wsparcia i przekonanie o nieopłacalności inwestycji w mikroinstalacje OZE.

Po szóste, z perspektywy gmin barierą rozwojową jest brak możliwości wpływania na realizowane przez przedsiębiorstwa energetyczne plany inwestycyjne w zakresie infrastruktury energetycznej, niewystarczające źródła finansowania rozwoju OZE, a także ograniczone możliwości wpływania na miks energetyczny gminy.

Po siódme, na podstawowe bariery rozwoju OZE o charakterze ekonomicznym składają się: obecna sytuacja finansowa mieszkańców wsi, którzy nie mogą pozwolić sobie na obsługę kredytu z tytułu mikroinstalacji oraz obecny system wsparcia (w postaci net-meteringu), który postrzegany jest jako niewystarczająca zachęta. Inwestowanie w oszczędzanie energii, co jest istotą tego systemu wsparcia instalacji prosumenckich, nie jest uznawane za atrakcyjne. Znacznie lepiej postrzegany byłby rozumiany mechanizm FIT, który stwarzał perspektywę zysku.

Po ósme, w przypadku innych inwestycji jak mikroinstalacje prosumencie ocena roli jaką odgrywają bariery ekonomiczne zależy od typu i skali instalacji. Przy obecnych regulacjach w najgorszej sytuacji pod tym względem znajdują się instalacje energetyki wiatrowej.

Po dziewiąte, z perspektywy ogólnokrajowej barierą rozwojową jest niedoinwestowanie infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej na obszarach wiejskich, tym bardziej, że koszty rozbudowy sieci są wysokie.

Po dziesiąte, wśród barier natury proceduralnej istotne są kwestie lokalizacyjne. Lokalizacja odgrywa ważną rolę w kształtowaniu efektywności instalacji OZE, tymczasem w obecnym porządku prawnym niektóre instalacje OZE są konfrontowane z wyjątkowo rygorystycznymi normami środowiskowymi i odległościowymi. Najmniej skomplikowane (co wiąże się z czasochłonnością i kosztami administracyjnym) są procedury związane z lokalizacją instalacji fotowoltaicznych. Najwięcej barier postawiono przed farmami wiatrowymi. Wieloetapowa i czasochłonna jest także procedura uzyskiwania różnych kategorii pozwoleń przy elektrowniach wodnych, a także biogazowniach.

Po jedenaste, nastawienie władz lokalnych może zdynamizować rozwój OZE – poprzez tworzenie korzystnego klimatu inwestycyjnego, a na etapie realizacji inwestycji także zapewnianie kanałów komunikacji i współpracy na linii inwestor-mieszkańcy. I odwrotnie nieprzychylność samorządowców może znacząco utrudnić działalność inwestycyjną i być kluczowym czynnikiem konfliktogennym także na poziomie inwestor-mieszkańcy.

Sformułowano również pięć rekomendacji, które miejmy nadzieję znajdą się w nowelizowanej ustawie o OZE.

Po pierwsze, konieczne jest określenie długofalowej polityki energetycznej i polityki bezpieczeństwa energetycznego RP, co przyczyni się do stabilizacji systemu regulacyjnego. Polityka taka powinna być wyrazem konsensusu politycznego między partiami politycznymi opartego na procesie uzgadniania preferencji również na poziomie lokalnym.

Po drugie rozwój OZE na obszarach wiejskich powinien z jednej strony być podporządkowany wzmocnieniu bezpieczeństwa energetycznego poprzez tworzenie zdecentralizowanych sieci i źródeł produkcji energii, z drugiej strony natomiast powinien mieć charakter inkluzywny, tj. być udziałem

także mniej zamożnych mieszkańców obszarów wiejskich, tak by mogli oni uczestniczyć w procesie transformacji energetycznej w Polsce i zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich. Istotną rolę w tym procesie mogą odegrać spółdzielnie energetyczne i klastry energii oraz mikroinstalacje w gospodarstwach rolnych.

Po trzecie konieczne jest zwiększenie dostępu do informacji i usług doradczych w zakresie korzyści z inwestycji w OZE, a także kosztów, programów i mechanizmów wsparcia tego rodzaju inwestycji dla mieszkańców obszarów wiejskich.

Po czwarte jedną z istotnych barier rozwoju OZE na obszarach wiejskich są ograniczenia finansowe rolników należy zwiększyć nie tylko przejrzystość reguł, ale i samą ofertę wsparcia finansowego. Warto rozważyć powrót do mechanizmu FIT dla mikroinstalacji prosumenckich. Rozwój prosumenckiej energetyki odnawialnej w obecnym reżimie regulacyjnym opartym na net meteringu i systemie upustów na obszarach wiejskich będzie bardzo ograniczony. Równocześnie należy rozbudować ofertę kredytową NFOŚiGW oraz BOŚ, tak by uwzględniała potrzeby prosumentów na obszarach wiejskich, a także przewidywała dedykowane mechanizmy wsparcia dla spółdzielni energetycznych i klastrów energii działających na tych obszarach.

Po piąte, gminy wraz ze swoimi mieszkańcami powinny mieć większy wpływ na kształtowanie lokalnej polityki energetycznej, w tym określanie preferowanych źródeł zaopatrzenia w energię elektryczną. Po szóste, kwestie opodatkowania związanego z inwestycjami w OZE powinny być jasno określone zarówno co do obecnie działających instalacji, ale również tych realizowanych w przyszłości.

Zobacz także: [Złe, złe i jeszcze raz złe - czyli Ministerstwo Energii o zielonych certyfikatach \[RELACJA\]](#)

Zobacz także: [Ivenergy domaga się zwrotu 700 mln dolarów od polskiego państwa](#)